

Les tres batalles d'internet (1): jutges i drets d'autor

Per janquim 3cat24.cat 05/12/2009

La polèmica al voltant de la salvaguarda dels drets d'autor ha dominat aquesta setmana i ha suscitat un moviment entre els internautes espanyols. Però aquesta és només una de les grans confrontacions que poden decidir el futur d'internet a mig termini; en total n'hi ha tres: la que es refereix als drets d'autor i al consum de continguts digitals, la que enfronta empreses que creen continguts amb empreses que els posen a l'abast i la que es dirimeix sobre l'anomenada "neutralitat de la xarxa". En tres dies, el 3cat24 exposa aquestes tres grans batalles, començant per la que ha centrat la informació els últims dies.

La legislació preveu que es puguin tancar webs sempre que incorrin en un de quatre supòsits (posar en risc la defensa, la salut pública, la protecció de la infància o la dignitat de les persones). Amb aquests elements, els jutges poden clausurar un servei d'internet amb una sentència condemnatòria.

La polèmica ha vingut d'un possible canvi en aquesta situació. Durant les últimes setmanes, el Ministeri de Cultura espanyol ha insistit que no es podria tallar aquest accés sense la intervenció del jutge. Quan es va aprovar el paquet de directives europees sobre telecomunicacions, quedava clar que abans de suspendre el servei hi hauria un pas previ en què s'escoltaria els acusats. La totalitat dels eurodiputats catalans explicaven al 3cat24 que a parer seu això equivalia a fer imprescindible l'ordre judicial per intervenir un lloc d'internet.

Però de cop i volta, en una disposició final de la llei d'economia sostenible, hi apareixen dues modificacions importants a les lleis de societat de la informació i de propietat intel·lectual.

S'afegia als quatre supòsits "la salvaguarda dels drets d'autor" i es proposava la creació d'una comissió que tindria potestat per demanar als proveïdors de serveis les dades del web denunciat. És a dir, que es permetria a una comissió governamental l'accés a la intimitat de les persones (esbrinar qui ha darrere d'una adreça d'internet).

Posar en risc un dret fonamental i la possibilitat que es tanquin webs sense requeriment judicial ha aixecat una protesta sense precedents entre els internautes espanyols. Aquest vespre, el grup de Facebook que promou el "Manifest en defensa dels drets fonamentals a internet" ja superava les 100.000 persones, una xifra aconseguida en només 48 hores.

El mateix president del govern, José Luis Rodríguez Zapatero, hi ha intervingut per assegurar que no es tancarà mai cap web. Les seves paraules eren necessàries perquè hi havia una visió apocalíptica que s'estenia, fins i tot entre ciberactivistes de reconeguda proximitat progressista.

Contra qualsevol regulació

Hi ha unanimitat a oposar-se al tall sense ordre judicial, però no n'hi ha pel que fa a la protecció dels drets d'autor.

Els promotors del manifest insinuen als creadors com han d'actuar. I això ha generat dubtes suficients. A la pregunta extrema sobre si a internet hi ha llibertat es dona la resposta que sí, la mateixa que a fora. La llibertat d'expressió, per exemple, està limitada per la injúria i la calúmnia, tal com passa fora d'internet. Perquè internet no és un món a part sinó una part del món.

Però entre els promotors del manifest hi ha un grup que sosté amb legitimitat posicions ultraliberals que no estan només contra la regulació de la xarxa sinó contra la idea que l'Estat reguli res. Des d'aquesta actitud antiestatista, s'ha passat d'una discussió sobre qui té potestat per tallar l'accés (un jutge o una comissió governamental) a un debat sobre si la xarxa és independent del món i les normes que regeixen la vida de tothom.

Aquest matís ha estat prou important com perquè internautes reconeguts hagin volgut fer-ho constar. El diputat socialista José Antonio Donaire, per exemple, exposava quins punts del manifest firmava i quins no i uns quants bloguistes més han escrit apunts per distingir-se de l'allau massiu que s'ha produït en tan poc temps que no hi ha hagut gaire espai per a la reflexió.

Aquest acarament, que només ha començat i que no es resoldrà de seguida, és només una de les tres batalles d'internet, i no és pas la més important, encara que hagi mobilitzat a tantes persones.

N'hi ha dues més que ja treuen el nas darrere el teló: la batalla pels continguts i la seva difusió i la batalla per l'accés, també coneguda com la batalla per "la neutralitat de la xarxa".

Les tres batalles d'internet (2): el negoci de la informació

05/12/2009

La polèmica de la setmana ha posat al descobert un tens debat entre la defensa dels drets d'autor i els partidaris de disposar dels continguts de forma lliure. La discussió quedava oculta per la protesta contra la possibilitat que l'accés a internet es pugui tallar sense una ordre judicial. Però aquesta és només una de les tres batalles importants que hi ha a la xarxa. La segona és la que enfronta els grans mitjans de comunicació globals amb els cercadors.

Quan Rupert Murdoch, propietari de News Corp, va amenaçar Google amb retirar els seus continguts del cercador, es van produir dues reaccions. La primera, immediata, va consistir a convidar-lo a complir la seva amenaça. Sortir dels cercadors és fàcil amb unes ordres que els programadors de l'empresa podien resoldre prou de pressa.

Però al cap de pocs dies es va veure que l'amenaça tenia un sentit tàctic. Murdoch s'aliava amb Microsoft, a qui podia fer concessions per al seu cercador Bing, molt endarrerit respecte de les capacitats de Google però amb ganes de competir (acaba de presentar una eina per veure els carrers des d'un cotxe que vol lluitar amb Street View

de Google Maps). Aleshores va tenir lloc la segona reacció. Google anunciava que estan disposats a limitar el nombre de clics que un usuari pot fer damunt de les notícies cercades amb Google News i ho proclamava a la trobada més important del món de diaris de tot arreu, celebrada a Hyderabad (Índia).

L'argument de Murdoch és que els creadors de continguts informatius no perceben res per allò que algú altre cobra dels anunciants tot i que es limita a "trobar", "indexar" i "presentar" aquests continguts. En realitat, Google no "es limita" a fer tot això, simplement ho fa de tal manera que s'ha convertit en un dels preferits.

Internet ja s'ha fet gran, el pastís és apetitós i tothom en vol un tall ben gros. La prova és que aquest va ser un dels temes centrals a la trobada d'Hyderabad. Gràcies al blog d'Àlex Gutiérrez, que hi va assistir, s'ha pogut seguir el relat en català. Les seves cròniques posen de relleu que la preocupació fonamental dels 200 directius convocats té a veure amb el model de negoci a la xarxa.

La majoria sostenen que el paper encara té sentit però tots admeten que els mitjans de comunicació s'han d'adreçar als seus públics per telèfon i per internet i si pot ser d'una manera nova. Mentre s'inventen, s'alcen veus a favor d'imposar sistemes de pagament.

A Espanya hi ha un cas molt recent, encara minoritari, però que destaca perquè prové d'un mitjà nou que no té paral·lel en el món del paper. La proposta de Factual, impulsada pel periodista Arcadi Espada, exigeix subscripció per a alguns continguts i el seu lema és que el periodisme es compra. Una capçalera de prestigi com el "New York Times" ha decidit que la seva hemeroteca no sigui gratuïta.

Mentre hi hagi mitjans públics que garanteixin l'accés gratuït a la informació, com ha declarat la BBC i com manté el 3cat24, no sembla fàcil que el cobrament es posi en pràctica de manera massiva, encara que és obvi que ara mateix sembla que es torna a considerar molt seriosament com a opció.

Els models que combinen la gratuïtat amb el pagament a partir d'uns serveis especialitzats (anomenat "freemium") podrien progressar. Si bé és cert que els costos digitals són molt menors, tot gratis no ho ha sigut mai, i molts serveis donen una oferta gratuïta simple i una altra de millor per la qual s'ha de pagar. Si de veritat internet canvia el món, els models també hauran de canviar. Se suggereix que es repensi com han de ser els mitjans.

A més, hi ha un tercer element que se sol observar amb recel. L'existència de milers de blogs que sovint opinen però que també informen ha creat un conjunt imprecís que comunica. Els blogs no són uniformes, i no es pot parlar de blogosfera excepte per referir-se al fet que fan servir la mateixa eina.

Cedir el mercat als blogs

Però mentre s'enfronten als cercadors, agregadors i redistribuidors, potser no tenen prou en compte que al costat dels mitjans de comunicació de masses hi ha l'autocomunicació de masses, com l'anomena el sociòleg Manuel Castells al seu últim llibre, "Comunicación y poder".

De vegades, aquesta autocomunicació es basa en els mitjans establerts, però moltes altres és informació independent i forma part del material que hi ha a l'abast de tothom. Estarien disposats a abandonar la xarxa i cedir-la a aquest globus emergent? No sembla plausible.

Vet aquí, doncs, la segona batalla. En un bàndol, els empresaris que creen continguts. Empreses clàssiques que s'han d'adaptar. Com Murdoch i molts altres. En l'altre, els empresaris que faciliten l'accés als continguts. Empreses que han nascut a la xarxa i li han donat forma. Com Google i molts altres.

La sospita fonamentada és que s'hauran d'entendre; es tracta de colossos amb interessos molt estesos que es disputen un negoci d'abast global.

Però ni aquesta batalla ni la que enfronta els gestors de drets amb els que pretenen la gratuïtat total dels continguts són tan definitives com la tercera, la batalla sobre "la neutralitat de la xarxa".

Les tres batalles d'internet (3): la xarxa és de tots

06/12/2009

La polèmica de la setmana ha posat al descobert un tens debat entre la defensa dels drets d'autor i els partidaris de disposar dels continguts de forma lliure. La discussió apareixia enmig de la protesta contra la possibilitat que l'accés a internet es pugui tallar sense una ordre judicial. Però aquesta és només una de les tres batalles importants que hi ha a la xarxa. La segona enfronta els grans mitjans de comunicació amb els cercadors i la tercera és el debat sobre la "neutralitat de la xarxa", que Europa creu que ha garantit tot just fa deu dies.

Tal com hi ha restaurants de menjar ràpid que tenen acords d'exclusivitat amb una sola marca de refrescos de cola, què passaria si una autopista arribés a un acord amb una marca de cotxes perquè els seus vehicles tinguessin preferència a les hores punta amb un carril especial? D'aquesta manera es pot explicar el concepte de neutralitat de la xarxa.

Amb aquest exemple ho explicava Tim Wu, la persona que va crear el terme "neutralitat de la xarxa", en un article del 2006.

Si un acord semblant tingués lloc a internet i un prestador de serveis facilités l'accés a un cercador amb el qual hagués arribat a un acord comercial en detriment dels altres, es deterioraria la llibertat d'elecció.

Els acords comercials són un supòsit, però n'hi ha d'altres com ara la competència. Un operador amb interessos en telefonia de veu podria perjudicar les transmissions de continguts d'un servei com Skype o Google Voice. Encara no es pot saber si és un símptoma de cap situació que amenaci la neutralitat, però Google ha anunciat fa dos dies que posa a disposició els seus servidors, amb la finalitat d'estalviar als usuaris un

intermediari i, potser, perquè no acaba de confiar en la neutralitat absoluta dels operadors.

La realitat és que ja n'hi ha hagut casos concrets, com recorda el consultor Genís Roca en un apunt del seu blog, convençut que la qüestió de la neutralitat de la xarxa és ara mateix un punt cabdal.

Els drets dels usuaris

També ho devia creure la Comissió Federal de Comunicació dels Estats Units (FCC), l'agència governamental creada el 1934, quan va aprovar i defensar sis punts fonamentals sobre neutralitat.

- Els usuaris tenen dret a accedir als continguts legals que vulguin.
- Els usuaris tenen dret a fer servir les aplicacions i serveis que vulguin dins dels límits imposats només per la seguretat de l'Estat .
- Els usuaris tenen dret a connectar els dispositius que vulguin sempre que no perjudiquin la xarxa.
- Els usuaris tenen dret de triar els proveïdors en competència que prefereixin.
- Els proveïdors d'accés a internet no poden discriminar en funció del contingut ni les aplicacions.
- Els proveïdors d'accés a internet han de ser transparents sobre la manera com gestionen les xarxes.

La pretensió és garantir que tot el trànsit té el mateix tractament, que totes les xarxes s'interconnecten i que els usuaris tenen dret a establir aquestes connexions com vulguin.

La noció de neutralitat és més antiga. L'any 1848, l'estat de Nova York va ordenar que les companyies de telègraf no podien discriminar els telegrams dels ciutadans davant dels que enviaven les empreses o el govern.

Però mantenir aquesta mateixa premissa a internet no sembla tan fàcil. A la temptació d'afavorir algú amb qui s'ha establert un acord o de perjudicar un competidor s'hi ha d'afegir el risc d'intromissió. Perjudicar algú per la mena de continguts que transporta implica esbrinar quins són aquests continguts. I això pertany a la intimitat si un jutge no dicta el contrari. Si es "castigués" algú amb la lentitud del seu accés perquè practiqués l'intercanvi d'arxius s'aniria més enllà de la motivació comercial. I encara hi hauria els casos en què es podria perjudicar un accés per raons polítiques. De fet, és el que s'intenta en països amb règims autoritaris.

Garanties europees

Quan el Parlament Europeu va aprovar no fa gaires dies el nou paquet de directives sobre telecomunicacions, la neutralitat de la xarxa era una de les carpetes. La majoria va

creure que amb les noves mesures es garantia. I tots els eurodiputats catalans hi van votar a favor.

La qüestió no ocupa el mateix espai que altres debats sobre la xarxa però és clau per saber cap a on es dirigirà internet, ara que ja s'ha estès i representa una oferta de serveis extraordinària i d'abast global. Hi ha campanyes que proven de recordar-ho.

Fa tot just dos mesos, Julius Genachowski, que és el president de la FCC, recordava que en les últimes dècades una colla d'innovadors agosarats han pogut crear un somni des de posicions no dominants, en petits indrets i sense gaires recursos. Es referia a la filosofia de l'empresa nascuda en un garatge.

El debat de la neutralitat ha d'assegurar, deia Genachowski, que aquest procés innovador, que també és una promesa de creixement econòmic, no s'aturi. Hi ha molts serveis en joc, els ciutadans han vist en internet molts avantatges per a la seva vida quotidiana i tot dependrà de la fortalesa dels estats per regular les empreses i garantir la neutralitat.

Per això va resultar paradoxal que grups antiestatalistes agafessin la bandera de la neutralitat per convocar manifestacions que en realitat eren una expressió de rebuig clara i contundent, sense discussió, a la possibilitat que el Ministeri de Cultura pugui obtenir dades dels internautes o tallar-los l'accés a la xarxa.